

Komunikat ze spotkania AKO Kraków w dniu 15 czerwca 2015r.

Drugie spotkanie klubu AKO w Krakowie poświęcone programowi działań doraźnych w szkolnictwie wyższym i nauce prowadził prof. Edward Malec. Rozpoczęto od obszernego omówienia spotkania w dniu 12 czerwca (Środowisk AKO) w Warszawie w Klubie Parlamentarnym PiS poświęconego propozycjom głównych działań o charakterze porządkującym w latach 2016 – 2020 w zakresie szkolnictwa wyższego, nauki oraz badań rozwojowych. Referując przebieg spotkania, Prof. Malec zwrócił uwagę, iż w części dotyczącej szkolnictwa wyższego propozycja działań dotycząca zwiększenia środków finansowych na podniesienie jakości badań naukowych przeznaczonych dla krajowych naukowych ośrodków wiodących (punkt 4) spotkała się z poparciem części zebranych, ale będzie jeszcze dyskutowana. E. Malec wyjaśnił, że zwiększenie liczby KNOW do (powiedzmy) 50 byłoby ofertą adresowaną nawet do kilkunastu uczelni (i pewnej liczby instytutów PAN), przy wykorzystaniu stosunkowo niewielkich środków (rzędu 3% dotacji dydaktycznej).

Poinformował, że w wyniku obrad nad propozycjami przedstawionymi w pakiecie:

- a) „Szkolnictwo wyższe i nauka” uzyskano konsensus wszystkich zebranych dotyczący pkt. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8. Kwestia punktu nr 9 zostanie omówiona później, po wypracowaniu jednolitego stanowiska przez KSN NSZZ „Solidarność”.
- b) „Nauka i nadania rozwojowe” uzyskano konsensus dotyczący pkt. 1,2,3 (z rozszerzeniem koniecznej reformy wewnętrznej NCN), 4,5, 6 i 8. Dyskusja nad bodźcami fiskalnymi, mającymi doprowadzić do poprawy innowacyjności w Polsce, ujawniła po raz kolejny brak prostych recept. Nie uzyskano konsensusu w przypadku pkt. 7 – dotyczącym nie tylko zasad wynagradzania pracowników mianowanych w instytutach PAN, ale reformy PAN w ogóle. Postanowiono dyskusję nad tym problemem przenieść na oddzielne spotkanie.

Podczas spotkania w dniu 15.05 w dyskusji głos zabrali:

- Prof. S. Taczanowski – zwrócił uwagę na konieczność ukrócenia biurokratyzacji w szkolnictwie wyższym i nauce (odp. E. Malec – konieczna zmiana ustawy); Zwrócił się z zapytaniem, czy rozróżnia się sponsorowanie nauki przez firmy prywatne oraz firmy ze znacznym udziałem Skarbu Państwa. Tych ostatnich jest zresztą niewiele, co jest pewnym problemem. Można bowiem firmy państwowe zobowiązać do łożenia na badania rozwojowe i innowacje, ale nie da się tego zrobić w stosunku do sektora prywatnego.
- Prof. K. Korbel – zwrócił uwagę na właściwe gospodarowanie posiadanymi środkami finansowym i zadał pytanie – czy znaczące zwiększenie finansowania nauki musi nastąpić oraz co zrobić, aby uzyskać oczekiwane skutki poprawy lepszego gospodarowania finansami? Zwrócił też uwagę na postępującą dewaluację wszystkiego co polskie, w tym np. czasopisma naukowe, konferencje itp. Podkreślił konieczność odzyskania autonomii uczelni, również w kontekście podpisania przez Polskę Wielkiej Karty Uniwersyteckiej. Zaproponował, aby Instytuty Badawcze były finansowane ze środków Ministerstwa Gospodarki. Profesor Korbel – ale też inni uczestnicy spotkania – zwracali uwagę na potrzebę lepszego wykorzystania emerytowanych profesorów.
- Dr inż. Maria Sapor – podkreśliła konieczność wzrostu finansowania zarówno nauki jak i szkolnictwa wyższego, gdyż Polska ma najmniejsze nakłady (liczone jako udział w PKB) na te dziedziny w Europie.
- Poruszano (sekretarz AKO Andrzej Ossowski) też sprawę stypendiów studenckich.
- Prof. E. Malec zwrócił uwagę na występowanie sprzeczności interesów różnych grup społecznych. Z całą pewnością należy wykorzystać emerytowanych pracowników nauki. Instytucja wolontariatu – bezpłatne udostępnianie pewnych infrastruktury uczelni lub instytutów – jest jedną z możliwości. Ważne jest wszakże zatrzymanie exodusu młodych kadr naukowych na zachód. Niezależność finansowa jest jednym z najistotniejszych atrybutów autonomii uczelni.

Propozycja zamrożenia udziału w dotacji dydaktycznej (punkt 1 propozycji) to krok w kierunku przywrócenia autonomii. Ma ona też motywować do podnoszenia wynagrodzeń. Słabość badań rozwojowych (BR) i innowacji w Polsce to podstawowy problem, który należy rozwiązać. Nakłady te powinny wynosić około 60 mld złotych rocznie, gdyby przyjąć za standard Koreę Południową. Tymczasem w Polsce mamy jakieś 12 mld złotych rocznie. (Niektóre dane rządowe podają 16-18 mld złotych rocznie, ale trzeba te informacje traktować nieufnie. Inwestycje w pasaż nadwiślański w Warszawie czy odbudowa fortyfikacji w Zamościu, nie mają nic wspólnego z BR, chociaż były one częściowo finansowane z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka .)

Niżej podpisany odniósł się także do kwestii celowości organizowania dyskusji nad programem działania przyszłego rządu. Trzeba przyjąć, że będzie to rząd Prawa i Sprawiedliwości. PiS pracuje nad aktualizacją programu działania wypracowanego w lutym 2014 roku. Inicjatywa krakowskiego i warszawskiego AKO powinny pomóc w określeniu priorytetów. Wyniki dyskusji zostaną przedstawione posłom z ramienia PiS (są oni też często członkami AKO), będą także przekazane Komitetowi Programowemu PiS, któremu przewodniczy prof. Piotr Gliński.

Kolejne spotkanie zaplanowano na 22 czerwca, godzina 18.00 , również w siedzibie KZ NSZZ „S” AGH.

Końcowa redakcja komunikatu:
Edward Malec